

VZDĚLÁVÁNÍ SESTER NEJEN V UROLOGII

Nataša Sochorová

Urologická klinika, FN a LF UP v Olomouci

V posledních letech pracují zdravotní sestry stále samostatněji a ošetrovatelství mnohem výrazněji vymezuje své specifické a nezapustitelné teritorium. Požadavky na profesi sestry se neustále zvyšují, rozšiřují se její kompetence v ošetrovatelské práci, která se tak stává rovnocennou součástí komplexní zdravotní péče.

Vzdělávání sester lze rozdělit do několika typů:

1. základní studium k získání kvalifikace
2. další vzdělávání potřebné k trvalému odbornému růstu během profesního života
 - a) specializační studium je zaměřeno na specifiku ošetrovatelské péče v jednotlivých klinických oborech, na různé formy péče a na management
 - b) univerzitní studium probíhá jako postkvalifikační bakalářské studium sester ve všeobecném ošetrovatelství, nebo jako magisterské studium ošetrovatelského nebo pedagogiky
 - c) kontinuální (celoživotní) vzdělávání, kdy si sestra udržuje své odborné znalosti na úrovni současných vědeckých poznatků.

Absolventka zdravotnické školy, která nastoupí na urologickou kliniku, se dostává do neznámého prostředí a často se některá z nich setkává s urologií vůbec poprvé. Vrchní sestra provede s absolventkou vstupní pohovor, určí ji pracovní náplň, harmonogram a témata nástupní praxe a doporučí literaturu ze které může čerpat. Staniční sestra na příslušném oddělení, která se také stává její školitelkou v praktické části nástupní praxe, ji seznámí s provozním řádem oddělení, rozvrhem práce, vybavením pracoviště, s týmem pracovníků a informuje ji o organizaci práce na oddělení, o jejích kompetencích a povinnostech. Spolu s ostatními pracovníky kolektivu ji zacvičuje v pracovních úkonech, pomáhá jí zorientovat se v novém prostředí a motivuje ji k dalšímu odbornému růstu.

Nástupní praxe na klinice trvá šest měsíců, výjimečně až jeden rok. Během nástupní praxe sestra pracuje na oddělení a jedenkrát za měsíc jsou prověřeny její teoretické znalosti. Vrchní sestra zkouší všeobecná témata o provozu oddělení, práci s dokumentací, kontroluje praktickou část a to vše za účasti staniční sestry. Odborná témata pak zkouší primář kliniky spolu s vrchní a staniční sestrou.

V případě, že nová sestra podmínky a očekávání splnila, může být nástupní praxe ukončena. Po skončení nástupní praxe se stává plně zodpovědnou pracovnící na svém oddělení a je i příslušně finančně ohodnocena zvýšením platové třídy (tj. ze 7. na 8. platovou třídu).

V případě, že na urologii nastoupila sestra, která již zvládla nástupní praxi v jiném než urologickém oboru, nebo vrátila-li se z mateřské dovolené, musí absolvovat „zaškolení v urologii“. To trvá tři měsíce a probíhá obdobně jako nástupní praxe. Opět je sestra vedena sestrou školitelkou a zaškolení je ukončeno pohovorem s vrchní a staniční sestrou. Nástupní praxe a zaškolení jsou povinné.

K tomu, aby sestra vykonávala svou profesi opravdu kvalitně a na vysoké odborné úrovni, je potřeba, aby se vzdělávala nejen během nástupní praxe, ale kontinuálně v průběhu celého svého povolání. Záleží jen na ní, jak je v této oblasti iniciativní. Měla by sledovat naše i zahraniční časopisy, zúčastňovat se odborných konferencí a seminářů pořádaných klinikou, nemocnicí nebo odbornými sesterskými či lékařskými společnostmi. Vhodná je účast nejen pasivní, ale i aktivní. K tomu potřebuje mít dovednosti v písemném i mluveném projevu a znát nejméně jeden světový jazyk.

Vrchní sestra posílá sestry na různá školení a odborné kurzy z oblasti urologie, ošetrovatelství, ošetrování a hojení ran, péči o stomie, protistresový program. Tyto akce pořádají buď různé firmy nebo Institut pro vzdělávání zdravotníků v Brně. Po ukončení kurzů obdrží sestra certifikát nebo potvrzení do indexu odbornosti. Vrchní sestra vede ostatní k tomu, aby své zkušenosti z práce publikovaly i v časopisech.

Má-li sestra nejméně tři roky praxe v oboru, může se přihlásit na jednu ze základních forem pomaturitního specializačního studia v oboru ošetrovatelská péče v urologii v péči o dospělé, děti nebo ARIP (anesteziologie, resuscitace a intenzivní péče). Všechna tato studia probíhají formou dálkovou nebo externí v institutu NCONZO (Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských oborů) v Brně nebo v Ostravě.

Sestry se zúčastňují v předepsaných termínech přednášek a zkoušek z oboru urologie, psychologie, ošetrovatelství, a studium zakončí závěrečnou prací a ústními zkouškami. Po absolvování pomaturitního specializačního

studia se její odbornost promítá do platového hodnocení a ze sestry se stává sestra specialista. Pokud studium schválil zaměstnavatel, má sestra nárok na placené volno, musí však prokázat, že v té době pečovala o svůj odborný růst.

Sama na vlastní náklady a ve vlastním volnu může studovat na vysoké škole nebo vyšší zdravotnické škole a získává pak titul bakalář (Bc.) nebo diplomovaná sestra (Dis.). Na náklady kliniky umožní zaměstnavatel takové studium pouze sestrám, u kterých to vyžaduje nebo bude vyžadovat jejich pracovní funkce.

O všech stupních a typech vzdělávání, které sestra absolvuje v oblasti trvalého vzdělávání, si vede záznam ve speciálním „indexu odbornosti“. Index není povinný, ale je v jejím vlastním zájmu, opatří-li si ho. Může být dobrým doporučujícím prostředkem při vstupu do nového zaměstnání, je vizitkou odbornosti a aktivity každé sestry a napomáhá sbírání kreditních bodů potřebných k registraci sestry.

Trvalou kontrolu celoživotního odborného růstu sester umožňuje zatím nepovinná „registrace sester“. Každá sestra v pětiletých cyklech během svého profesního života prokazuje, že soustavně rozvíjí a obnovuje své odborné znalosti. Sestra, která získala způsobilost k výkonu povolání ukončením studia na střední nebo vyšší zdravotnické škole v příslušném studijním oboru, se může zaregistrovat. Po získání 40 kreditních bodů za účast v různých seminářích, kurzech nebo za publikace v časopisech a odpracování 2500 hodin, zašle přihlášku do registru ČAS (Česká asociace sester) v Praze. V přihlášce uvede všechny své aktivity stvrzené kopií certifikátů, zápisů do indexu odbornosti, článků z časopisů, ve kterých publikovala. Je-li zaregistrována, obdrží registrační kartu a odznak.

Pokud po uplynutí dalšího pětiletého registračního cyklu nezíská uvedený počet kreditů, ale chce nadále zůstat registrovaná, musí podstoupit registrační zkoušku.

Registrace má vést sestru k neustálému vzdělávání ve svém oboru. Bohužel je zatím nepovinná, a proto je registrovaných méně. Prezidium asociace sester nás, sestry, nabádá k registraci, chce maximálně podpořit naši motivaci pro další vzdělávání, zve nás ke vstupu do registračního systému.